

[Udenrigsministeren.]

drøftelser vedrørende en konference om sikkerhed og samarbejde i Europa.

Det er et længe næret dansk ønske, der her går i opfyldelse, når de europæiske lande og USA og Canada, i alt 35 stater, repræsenteret ved deres missionschefer i Helsingfors, sætter sig til forhandlingsbordet. Sigtet er at bane vejen for den regeringskonference, der snart i mange år har stået på dagsordenen i den internationale debat, og som skiftende danske regeringer har indtaget en positiv holdning til og aktivt arbejdet for, siden tanken for alvor meldte sig i midten af treserne.

Det danske grundsynspunkt har hele tiden været, at selv om det var indlysende, at visse af de afgørende europæiske problemer, der fulgte efter den anden verdenskrig, kun kunne løses af de direkte interesserede større magter, var det lige så klart, at de øvrige europæiske lande, herunder også Danmark, havde både et ansvar for og en ret og en pligt til at yde bidrag til udformningen af det fremtidige Europa.

Når jeg har bedt om denne lejlighed til her i tinget at give en redegørelse for sikkerheds- og samarbejdskonferencen, er det dels for at orientere om regeringens holdning og forventninger til de forberedende drøftelser, og dels fordi jeg synes, at der efter så mange års tale om denne konference kan være grund til at trække nogle hovedlinjer op og stille konferenceplanerne ind i et bredere perspektiv. Og så giver en sådan redegørelse også mulighed for en debat som jeg forstår, vi får i morgen, om et enkelt afgrænset udenrigspolitisk emne i modsætning til de meget brede udenrigspolitiske debatter, vi oftest har her i tinget.

Jeg tror, der i Europa i dag er en udbredt fornemmelse af, at vi står ved et afgørende punkt i efterkrigstidens europæiske udvikling. De europæiske afspændingsbestræbelser har aldrig været så mange og så klart udtalt, som de er netop nu.

Et klart og tankevækkende udtryk herfor var det, da forbundskansler Willy Brandt for nogle dage siden udtalte, at aftalen om de to tyske staters indbyrdes forhold for ham at se markerede afslutningen på den kolde krig. Vi er på vej ind i en ny fase af Europas historie, en fase, som forhåbentlig vil vise sig at være kendetegnet ved yderli-

gere afspænding og ved et voksende samarbejde alle staterne imellem.

Udsigten til en virkeliggørelse af planerne om en sikkerheds- og samarbejdskonference må ses i sammenhæng med en række betydningsfulde begivenheder i de senere år, begivenheder, der alle har bidraget til at nedbryde modsætningsforholdet mellem øst og vest.

Jeg vil først og fremmest nævne de sidste års tilnærmelse mellem USA og Sovjetunionen, der under præsident Nixons besøg i Moskva i maj i år resulterede i en lang række af aftaler, bl. a. om en begrænsning af kernevåbenkapløbet. Samtidig har regeringen Brandt-Scheels fremsynede og konstruktive østpolitik som bekendt kunnet opvise en række resultater af — jeg tror man med rette kan sige historisk rækkevidde. Hertil kommer, at de fire stormagter er enedes om en Berlinaftale. Disse forskellige aftaler og forhandlingsresultater har været med til at fjerne alvorlige spændinger i Europa.

Det er værd at bemærke, at denne udvikling har fundet sted samtidig med udvidelsen af De europæiske Fællesskaber, der altså ikke har vanskeliggjort afspændingen mellem øst og vest; man kan sige tværtimod.

Uden hele denne afspændingsudvikling ville de flersidede drøftelser i Helsingfors til forberedelse af konferencen ikke være kommet i stand i dag og mulighederne for nye bidrag til yderligere afspænding i Europa ikke have været til stede.

De flersidede drøftelser, som nu åbnes, og den sikkerheds- og samarbejdskonference, som man stiler imod at påbegynde inden udgangen af første halvår af 1973, indgår således som brikker i et storpolitisk mønster.

I dette billede indgår også den forståelse, der er opnået mellem USA og Sovjetunionen og andre direkte eller indirekte interesserede lande, derunder også Danmark, om, at der inden udgangen af januar måned næste år skal indledes drøftelser om et andet væsentligt sæt af problemer, nemlig de gensidige og balancerede styrkereduktioner i Centraleuropa med henblik på en egentlig konference om dette emne i efteråret 1973. Selv om det danske territorium ikke udgør en del af Centraleuropa, har regeringen arbejdet aktivt for, at vi skulle blive repræsenteret ved